

AJALUGU 9. klass

(2 tundi nädalas, 70)

1. Õppeaine eesmärgid

9. klassi õpilane:

- tunneb huvi mineviku vastu;
- tunneb oma kodukoha ajalugu, Eesti ajalugu, Euroopa ning maailma ajalugu ajastut kõige enam iseloomustavate sündmuste, protsesside ja isikute kaudu;
- väärtustab kultuurilist mitmekesisust ning oma rollikultuuripärandi säilitajana ja edasikandjana ning määratleb end oma rahva liikmena;

leiab, üldistab, tõlgendab, kasutab ja hindab kriitiliselt ajalooteavet; kasutab ajaloo põhimõisteid õiges kontekstis, eristab ajaloofakti tõlgendusest ja arvamusest, näeb ja sõnastab probleeme ning esitab neist lähtudes küsimusi ja pakub lahendusteid;

- mõistab põhjuse-tagajärje, sarnasuse-erinevuse ja järjepidevuse olemust ning hindab allikate usaldusväärsust ajaloosündmusi ja -protsesse ning ajaloolist keskkonda analüüsid;
- tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi, kujundab ning põhjendab oma arvamust, analüüsib ja hindab oma tegevust ning näeb ja korrigeerib oma eksimusi;
- tunneb ja kasutab erinevaid õpivõtteid, tekstiliike ja

2. Õppesisu ja õpitulemused

Maailm kahe maailmasõja vahel 1918–1939

Rahvusvaheline olukord

- 1) Pariisi rahukonverents
- 2) poliitiline kaart pärast Esimest maailmasõda
- 3) Rahvasteliidu tegevus ja mõju
- 4) sõjakollete kujunemine Aasias ja Euroopas

Maailmamajandus

ülemaailmse majanduskriisi põhjused, olemus ja tagajärjed

Demokraatia ja diktatuurid 1920.–1930. aastail

- 1) demokraatia ja diktatuuri põhijooned
 - 2) demokraatia Ameerika Ühendriikide näitel
 - 3) autoritarism Itaalia näitel
 - 4) totalitarism NSV Liidu ja Saksamaa näitel
- iseloomustab ning võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda

Eesti Vabariik

- 1) Vabadussõda
- 2) Asutav Kogu: maareform ja põhiseadus
- 3) demokraatliku parlamentarismi aastad
- 4) vaikiv ajastu

- 5) majandus
- 6) kultuur ja eluolu
- 7) välispoliitika

Kultuur ja eluolu kahe maailmasõja vahel

- 1) uued kultuurinähtused
- 2) teadus
- 3) tehnika areng: aatomiuuringud, auto ja lennuk, raadio, kino ja film
- 4) kirjandus ja kunst
- 5) uued propagandavahendid

Teine maailmasõda 1939–1945

Rahvusvaheline olukord, lääneriikide järeleandmised

Saksamaale. München. MRP.

Sõjategevuse üldiseloostus

- 1) sõja algus ja lõpp
- 2) sõdivad pooled, rinded
- 3) holokaust
- 4) ÜRO asutamine

Eesti Teise maailmasõja ajal

- 1) baaside ajastu
- 2) iseseisvuse kaotamine
- 3) juuniküüditamine
- 4) sõjategevus Eesti territooriumil
- 5) Nõukogude ja Saksa okupatsioonid

Maailm pärast Teist maailmasõda

1945–2000,

Külm sõda

- 1) külma sõja põhijooned ja avaldumisvormid
 - 2) kahepooluselise maailma kujunemine: Trumani doktriin, Marshalli plaan, Berliini blokaad ja Saksamaa lõhestamine
 - 3) kriisid ja sõjad: Kuuba kriis, Berliini blokaad ja Saksamaa lõhestamine
 - 3) kriisid ja sõjad: Kuuba kriis, Berliini müür, Vietnami sõda
- iseloostus külma sõja kujunemist ja olemust, toob esile selle avaldumise valdkonnad ja vormid näitab kaardil olulisemaid külma sõja aegseid kriisikoldeid ja muutusi
- maailma poliitilisel kaardil 1990. aastail Läänemaailm USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel
- 1) USA ühiskond: sisepoliitika, ühiskondlikud liikumised, välispoliitika
 - 2) Saksamaa Liitvabariigi majanduse areng. Ida- ja Lääne-Saksamaa suhteliseloostus tööstusriikide arengut
- USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel
- Kommunistlikud riigid
- 1) kommunistliku süsteemi teke
 - 2) NSV Liit: stalinism, sula, stagnatsioon

Kommunistlikud riigid

- 1) kommunistliku süsteemi teke
- 2) NSV Liit: stalinism, sula, stagnatsioon

Õpitulemused:

iseloomustab kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel ning Eesti arengut NSV Liidu koosseisus, toob esile kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise põhjused ja tagajärjed

Eesti Nõukogude okupatsiooni all

- 1) piiride muutumine
- 2) repressioonid
- 3) kollektiviseerimine
- 4) industrialiseerimine
- 5) poliitiline juhtimine
- 6) kultuur ja heaolu

Õpitulemused:

*analüüsib Eesti iseseisvumise taastamist ja Eesti Vabariigi arengut
*iseloomustab kultuuri ja eluolu 20. sajandil

Kommunistliku süsteemi lagunemine

- 1) perestroika ja glasnost
- 2) M. Gorbatšov
- 3) B. Jeltsin
- 4) Saksamaa ühinemine

Õpitulemused:

seletab ja kasutab kontekstis mõisteid perestroika, glasnost, külm sõda, kriisikolle, kollektiviseerimine, industrialiseerimine, plaanimajandus, massirepressioon, Atlandi Harta, Euroopa Liit, NATO, Balti kett, laulev revolutsioon

*teab, kes olid järgmised isikud, ja iseloomustab nende tegevust: Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin, Arnold Rüütel, Lennart Meri, Edgar Savisaar, Mart Laar

Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine

- 1) Laulev revolutsioon
- 2) Balti kett
- 3) põhiseadusliku korra taastamine

Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine

- 1) Laulev revolutsioon
- 2) Balti kett
- 3) põhiseadusliku korra taastamine

Maailm 1990. aastail

- 1) üldülevaade
- 2) Euroopa Liidu laienemine

- 3) NATO laienemine
- 4) uued vastasseisud

Kultuur ja eluolu 20. sajandi teisel poolel

- 1) teaduse ja tehnika areng:
aatomiuuringud, infotehnoloogia
- 2) massikultuur
- 3) naine ja ühiskondlik elu
- 4) muutused mentaliteedis

Õpitulemused III kooliastme lõpuks:

Õpilane:

- * iseloomustab ajaloo põhietappe näidete kaudu;
 - * mõistab eri ajastute kultuuripanust ning iseloomustab tähtsamaid ajaloosündmusi, isikuid ja kultuurinähtusi;
 -
 - * võrdleb ajaloosündmusi ja -nähtusi, leiab sarnasusija erinevusi, toob esile põhjusi ja tagajärgi, arutleb märksõnade/küsimuste toel, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda nii suuliselt kui ka kirjal
- * teab Eesti ühiskonna arengujärke ja tähtsamaid ajaloo-sündmusi, seostab kodukoha, Eesti ja Euroopa ajalugu maailma ajalooga ning saabaru, et ajaloosündmusi võib tõlgendada mitmeti;
- * töötab mitmesuguste ajalooallikatega, kommenteerib ja hindab neid kriitiliselt;
- * otsib, analüüsib ja kasutab ajalooinfot, koostab kava ja mõistekaarti, ajalooreferaati ja lühiuurimust, esitleb seda suuliselt ja kirjalikult ning IKT vahendeid kasutades;
- * töötab kaardiga ja koostab lihtsamaid skeeme;
- * asetab end minevikus elanud inimese olukorda.